

KARTA OPISU PRZEDMIOTU - SYLABUS

Nazwa przedmiotu

Historia architektury 1 [S1Arch1E>HA1]

Przedmiot

Kierunek studiów

Architektura/Architecture

Rok/Semestr

1/1

Studia w zakresie (specjalność)

–

Profil studiów

ogólnoakademicki

Poziom studiów

pierwszego stopnia

Język oferowanego przedmiotu

angielski

Forma studiów

stacjonarne

Wymagalność

obligatoryjny

Liczba godzin

Wykład

30

Laboratorium

0

Inne

0

Ćwiczenia

0

Projekty/seminaria

0

Liczba punktów ECTS

3,00

Koordynatorzy

Wykładowcy

mgr Maja Krasicka

maja.krasicka@put.poznan.pl

Wymagania wstępne

Wiedza: - podstawowa wiedza z zakresu historii powszechnej - podstawowa wiedza niezbędną do rozumienia społecznych, ekonomicznych, prawnych i pozatechnicznych uwarunkowań procesów historycznych - student ma wiedzę z zakresu sztuki, historii, geografii, matematyki, fizyki przydatną do zrozumienia prostych zależności zachodzących w budowlach na przestrzeni wieków w różnych warunkach klimatycznych - student zna podstawowe metody, techniki (w tym rysunek architektoniczny), konieczny w prowadzeniu wykładów i przygotowania prac semestralnych Umiejętności: - wykorzystywanie dostępnych źródeł informacji, w tym źródeł elektronicznych - student wykazuje umiejętność poprawnego wnioskowania na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł Kompetencje społeczne: - zrozumienie konieczności poszerzania swoich kompetencji, gotowość do podjęcia współpracy w ramach zespołu

Cel przedmiotu

1. uświadamia studentom ciągłość rozwoju tradycji architektonicznej w płaszczyźnie techniki, użyteczności i sztuki w okresie od starożytności do czasów romańskich, 2. określa związki między możliwościami technicznymi i poziomem zaspokojenia potrzeb materialnych i duchowych, 3. przedmiot zwraca uwagę na genezę lokalnej specyfiki architektury tego samego okresu w różnych krajach i regionach w okresie starożytności, wczesnego chrześcijaństwa i romańskim, 4. zapoznaje z najważniejszymi, w omawianych okresach, dziełami i twórcami architektury w okresie od starożytności do okresu romańskiego, 5. uczy o niezmiennych prawidłach twórczego myślenia i dochodzenia do nowych rozwiązań funkcjonalnych, technicznych i formalnych 6. umożliwia poznanie podstawowych zagadnień związanych kompozycją urbanistyczną i architektoniczną, 7. uświadamia różnice w skali ludzkiej i monumentalnej, 8. realizuje pracę w niewielkiej grupie rozwijając umiejętności interpersonalne i odnajdywanie się 9. stanowi pole dla ćwiczenia umiejętności rysunkowej prezentacji architektury, 10. umożliwia ocenę porównawczą metod prezentacji graficznej pracy własnej i kolegów.

Przedmiotowe efekty uczenia się

Wiedza:

B.W1. teorię architektury i urbanistyki przydatną do formułowania i rozwiązywania prostych zadań z zakresu projektowania architektonicznego i urbanistycznego oraz planowania przestrzennego;

B.W2. historię architektury i urbanistyki, architekturę współczesną, ochronę dziedzictwa, w zakresie niezbędnym w twórczości architektonicznej, urbanistycznej i planistycznej;

Umiejętności:

B.U1. integrować wiedzę z zakresu różnych obszarów nauki m.in. historii, historii architektury, historii sztuki i ochrony dóbr kultury podczas rozwiązywania zadań inżynierskich;

B.U2. dostrzegać znaczenie pozatechnicznych aspektów i skutków działalności projektowej architekta, w tym jej wpływu na środowisko kulturowe i przyrodnicze;

Kompetencje społeczne:

B.S1. formułowania opinii dotyczących osiągnięć architektury i urbanistyki, ich uwarunkowań oraz innych aspektów działalności architekta, a także przekazywania informacji i opinii;

B.S2. rzetelnej samooceny, formułowania konstruktywnej krytyki dotyczącej działań architektonicznych i urbanistycznych.

Metody weryfikacji efektów uczenia się i kryteria oceny

Efekty uczenia się przedstawione wyżej weryfikowane są w następujący sposób:

1. Po pomyślnym ukończeniu tego kursu, studenci powinni być w stanie:

Zademonstrować podstawowe zrozumienie kluczowych koncepcji historii i teorii architektury.

2. Móc wykazać, że potrafią inteligentnie i krytycznie zastosować te koncepcje do nowych sytuacji wynikających z współczesnej praktyki architektonicznej.

3. Pisemny egzamin online, Platforma Moodle PUT

4. Test jednokrotnego wyboru. Test będzie dostępny na eKursy po zalogowaniu się na indywidualne konto, w dniu i o godzinie wyznaczonej w systemie.

5. Test składa się z 20 pytań. Każde pytanie ma 4 możliwe odpowiedzi. Tylko jedna z nich jest poprawna. Za każdą poprawnie odpowiedzianą pytanie można zdobyć 5 punktów. Ocena:

• 0 - 49,99 pkt. = ndst (2,0)

• 50 - 59,99 pkt. = dst (3,0)

• 60 - 69,99 pkt. = dst+ (3,5)

• 70 - 79,99 pkt. = db (4,0)

• 80 - 89,99 pkt. = db+ (4,5)

• 90 - 100 pkt. = bdb (5,0)

Treści programowe

1. Architektura starożytnego Egiptu: okresy rozwoju państwa i specyfika gospodarki; kultura związana z Nilem. Religia. Cel, struktura funkcjonalna i budowa egipskiej świątyni. Grupy świątyń o różnych celach (Karnak-Luksor) i rozwiązanie przestrzenne: tarasowa świątynia Mentuhetepa II i III oraz Królowej Hatszepsut. Piramidy i grobowce wykute w skałach. Grupy sepulkralne: funkcja, rozwiązania przestrzenne i strukturalne. Necropolis w Gizie. Technika i technologia prac budowlanych w Egipcie: nawadnianie i wielkie

budowy; materiały, narzędzia, pomiary, transport.

Rezydencja. Dom. Relacje między dziełami sztuki a architekturą: rzeźba, płaskorzeźba, relief, polichromia. Znaczenie dostępnej ikonografii.

2. Mezopotamia: przesiedlenie kultur: Sumerowie, Babilon, Assyria, Persja – zmiany w obszarze dwóch rzek, gospodarka, system irygacyjny, tworzenie umocnionych miast. Babilon: ziggurat, świątynia i dom. Wiszące Ogrody Babilonu. Pałace w Babilonie, Asyrii i Persji.

3. Architektura minojska i mykeńska. Okres prehistoryczny kultury greckiej: Kreta – pałac w Knossos, Mykeny i Tyryns – cytadele. Brama Lwów, megarony, mury Cyklopów. Grób Agamemnona (Skarbiec Atreusza), fałszywe sklepienie. Troja – megaron, miasto.

4. Starożytna Grecja: warunki naturalne. Zamówienia klasycznego greckiego. Rozwój form świątyń: megaron, templum W antis, prostylom, amfiprostylos, peripteros, pseudoperpteros, dipteros, tolos i monopter. Lokalizacja i funkcja. Budowa greckiej świątyni. Porządek dorycki. Korekcje optyczne.

5. Starożytna Grecja: technika wykonywania elementów trzonu, belkowania, detalu. Świątynie doryckie: Partenon w Atenach – połączenie porządków, Paestum – Świątynie Posejdon i „Basilika”. Rola oświetlenia wnętrza świątyni i metody oświetlenia wewnątrz greckich świątyń. Kolory świątyni.

Porządek joński: geneza i forma. Świątynie jońskie: Świątynia Nike Apteros, Erechtheion, Świątynia Artemidy w Efezie, Świątynia Ateny Polias w Priene, Świątynia Apollina w Didymie, Świątynia Filipejon w Olimpii, Świątynia Tolos w Epidauros.

6. Starożytna Grecja, porządek koryncki. Korynckie świątynie: Świątynia Zeusa w Olimpii i pomnik Lysikrates w Atenach. Grecki dom. Stoa, bouleuterion, teatr, gimnazjon, stadion, mury miejskie. Akropol ateński w epoce Peryklesa – V wiek p.n.e. Mauzoleum w Halikarnasie. Ołtarz Zeusa w Pergamonie. Kult kręgów: Olimpia i Delfy.

7. Etruskowie: planowanie urbanistyczne, świątynia i rzeźba. Kultura i architektura rzymska – rezultat przenikania etruskich i greckich wzorców. Świątynia rzymska: lokalizacja i dekoracje. Ekspansja imperium i jej konsekwencje. Zamówienia rzymskie – nowa adaptacja zamówień greckich: porównawcze podsumowanie cech poszczególnych zamówień. Najważniejsze świątynie w Rzymie: Świątynia Fortuny Wiryliis, Świątynia Marsa Ultora, Świątynia Zgody, Świątynia Wenus i Rzymu, Panteon, Świątynia Westy (na Forum Romanum i Forum Zoarium), Maison Carree, Nîmes.

8. Starożytny Rzym. Rzymskie rozkazy. Budowa łuku z impostami, wspornikami, sklepieniem krzyżowym, sklepieniem krążgankowym, sferą segmentową, kopułą o zmiennej grubości. Forum Romanum. Świeckie budowle Rzymu:

bazyliki: Bazylika Julia i Bazylika Maksencjusza, Teatr Marcellusa – zamówienia na dyplomy. Imperial fora. Amfiteatr: Koloseum, Termy Dioklecjana, Termy Karakalli, cyrk: Cyrk Maksymusa i Maksencjusza, łuki triumfalne: Łuk Tytusa, Łuk Konstantyna, Łuk Septymiusza Sewera. Kolumna Trajana. Rzymski dom: insula i dom perystylowy. Budowle inżynieryjne: drogi, mosty, akwedukty, Cloaca Maxima, mur Hadriana.

9. Rozpad Cesarstwa Rzymskiego na zachód i wschód. Rawenna, Bizancjum (Konstantynopol) i wczesnochrześcijańska architektura. Inspiracje. Systemy osiowe i centralne. Tradycja podłogi i kopuły z ramą z belek. Struktura amfor. Kopuły na pendentywach i żaglach. Wczesnochrześcijańska bazylika z transeptem i bez niego (function, construction, form: decor problem). Prototyp: Rzymska bazylika. Wyznanie.

Rawenna: baptysteria ariańskie i ortodoksyjne, groby: Galla, Placidia, Teodoryk (Santa Maria Della Rotunda).

10. Bizancjum. Kościół San Vitale w Rawennie – przestrzeń wewnętrzna, konstrukcja, forma zewnętrzna. Bizantyjskie mozaiki i rzymskie mozaiki. Bizantyjskie systemy centralne: Hagia Sophia i Świątynia Sergiusza i Bachusa w Konstantynopolu, San Stefano Rotundo i Santa Constanza w Rzymie.

Wielkoprzestrzenne struktury: Św. Apostołów w Konstantynopolu i Św. Jana w Efezie. Architektura prawosławna.

11. Architektura prawosławna i islamska. Układ przestrzenny meczetu; Meczet w Mekce, Meczet w Kordobie. Przykłady architektury cerkwi prawosławnych. Katedra św. Zofii w Kijowie, Katedra św. Zofii w Nowogrodzie Wielkim.

12. Architektura karolińska i ottońska. Kaplica pałacowa w Akwizgranie, kościół w Centulii (obecnie Saint-Riquier), kościół św. Germaina w Auxerre, kościół opactwa w Fuldzie, kościół opactwa w St. Gallen,

13. Rozwój struktury romańskiej. Szkoły romańskie we Francji: Dolny Ren, Górny Ren (Ile-de-France), Normandia, Burgundia, Owernia, Poitou, Akwitania, Prowansja i Langwedok, południowa i południowo-zachodnia Francja.

14. Początki państwa polskiego i architektura romańska w Polsce: początki osadnictwa w Polsce, osada w Biskupinie, warowne zamki i grodziska. Obiekty: Ostrów Lednicki, Przemyśl, Giecz, Wzgórze Wawelskie, katedra w Poznaniu, Gniezno i katedra wawelska, Trzemeszno, Inowódź, Mogilno, Tum koło Łęczycy, Pradocin, Cieszyn, Czerwińsk, Kruszwica, Strzelno i Kościół św. Andrzeja w Krakowie.

Tematyka zajęć

Tematyka zajęć w roku akademickim 2024-25 będzie zgodna z planem wykładów określonym dla całego kursu.

Metody dydaktyczne

1. Wykład kursowy z prezentacją multimedialną.
2. Metoda ćwiczeniowa oparta na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy oraz konwersatorium; graficzna interpretacja omawianej problematyki (szkicownik).
3. eLearning Moodle (system wspomagania procesu dydaktycznego i nauczania na odległość).

Literatura

Podstawowe

Fletcher B., Sir Banister Fletcher"s A History of Architecture, New York 2002

Fletcher M., Polley R., Architectural Styles: A Visual Guide, Princeton University Press 2020

Harbison R., Travels in the History of Architecture, Reaktion Books, 2011.

Roth L., M., Understanding architecture. Its Elements, History and Meaning, Boulder 2006

Moffet M., Fazio M., Wodehouse L., A World History of Architecture, London 2003

Copplestone T., World architecture: an illustrated history London 1963

Dodatkowe

Marconi C., (Editor). The Oxford Handbook of Greek and Roman Art and Architecture Oxford University Press;2018

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

	Godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	75	3,00
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	30	1,00
Praca własna studenta (studia literaturowe, przygotowanie do zajęć laboratoryjnych/ćwiczeń, przygotowanie do kolokwium/egzaminu, wykonanie projektu)	45	2,00